

OŽIVLJENO ZGODOVINSKO OKOLJE TRNOVEGA

Eiprova ulica ob Gradaščici se predstavlja

Eiprovi ulici je na eni strani zarisala mejo brežina Gradaščice, na drugi strani pa niz hiš, ki se v rahlo usločeni liniji vrstijo od Trnovskega pristanišča proti trnovski cerkvi. Trinajst jih je skupaj. So iz 19., delno iz 20. stoletja in so bile pozidane po velikem požaru leta 1800, vendar so vse nastale na prvotnih srednjeveških temeljih. Podoba uličnega loka se ni spreminjala odkar je bil ta del mesta prvič upodobljen na Valvazorjevih grafikah in poznejših kartah.

Edinstven obvodni ambient, značilna usločena gradbena linija ulice, način parcelacije z ozkimi, vodoravnimi progami, postavljenimi pravokotno na ulico, so narokovali zaščito tega predela. Najprej seveda na papirju s sprejetjem načelnih prostorskih dokumentov in z razglasitvijo Trnovskega in Krakova za kulturni spomenik.

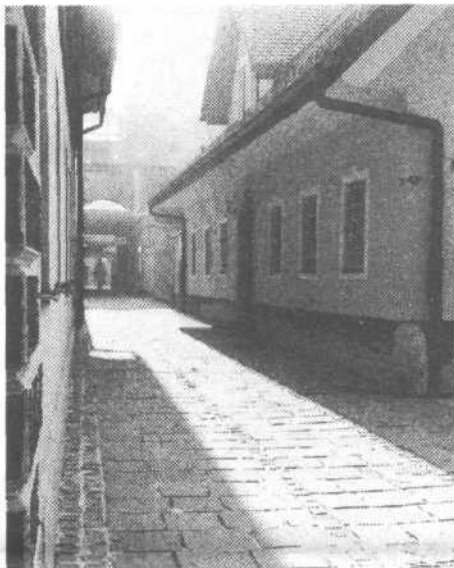

Ob brezovem drevoredu je lepa sprehajalna pot

Konkretnije so bile spomeniškovarstvene smernice glede prenove hiš in ureditve zunanega prostora Eiprove ulice in 1988. leta tudi urbanistično arhitektonske zasnove.

Kompleksnost posega je zahtevala neko telo, ki bo skrbelo za pripravo in izvedbo, delno tudi za sredstva. Tako je bil pri izvršnem svetu občine imenovan Odbor za prenavo Eiprove ulice, v katerem so se prav zanimivo usklajevali in dopolnjevali interesi, stroka in zagnanost.

In tako se je začelo. Najprej s prenovo hiše Eiprova 17, kjer je danes Žitova pekarna in frizerski salon, sledila je Eiprova 3, v kateri sta Silvo Kačar in Rado Preis uredila, eden trgovino s svetili, drugi zoo trgovino. In za njimi ostali: v Eiprovi 5 je čistilnica, v Eiprovi 7 je Sax pub, Eiprova 2 je gostilna Fortunat, v Eiprovi

Detalji pasaže pri trgovini Mercator

Nasilnost pločevine je žal prisotna tudi tu

vi 15 je trgovina Papirus, v še neprenovljenem delu pa bo drogerija, v Eiprovi 11 lastnik obljublja klasično slovensko gostilno z govejo juho in praženim krompirjem opoldne. Eiprova 9 in 13 še nista prenovljeni. Zanju je program obstajal, vendar ... Eiprova 19 ali nekdanja Dolenčeva kasarna, v kateri je trgovina Anika, Trnovski zvon in fotograf Keše, pa je v tem trenutku pretežak zalogaj.

Vzporedno s prenavami hiš je bila asfaltirana cesta, na kateri so prehodi za pešce poudarjeni z nekoliko dvignjenimi kockami, da onemogočajo prehitro vožnjo. Tekel pa je tudi posebno občutljiv del ureditve tega območja – pločnik, zgodovinsko pogojen kot breg reke in predprostor teh hiš. Zato so pri realizaciji tega zunanega prostora upoštevali danosti: vrsta obstoječih in dodanih brez in nove, vmesne svetilke, ki v loku spremljajo celoten niz hiš, poudarjen z novo hojnico.

Pri osnovnih potezah so bili uporabljeni zgodovinski materiali kot npr. rdeče porfirne plošče in kocke. Le v podaljških lokalah v prostor so svetle svetle plošče iz umetnega kamna. Ostale površine so na predlog konzilija pri Mestnem sekretariatu za urbanizem izvedene kot peščene površine. Zelo lep je detalj pasaže pri samopostrežni trgovini Mercator oziroma njen podaljšek pri gostilni Fortunat, kjer je simbo-

lično nakazana povezava starega dela z novim.

To pa seveda niso bila klasična cestna dela, ampak zahtevne ureditve v zgodovinskem okolju, ki so zahtevale predvsem veliko posluha. Imeli so ga avtor ureditvene načrta zunanega prostora arhitekt Roman Rems, brez dvoma pa tudi enota za komunalno gospodarstvo, oziroma gospoda Pavle Klavs in Stane Vidmar in izvajalec Cestno podjetje Ljubljana.

Marsikaj bo treba še urediti: pločnik ob Gradaščici, ulico Pri brvi in zaključiti južno stran vrto ob Vogelni ulici z enakimi zidovi kot so ob Trnovskem pristanišču. In ko bodo spomladi prve večje plohe na vseh peščenih površinah sprale najbolj drobno granulacijo peska, ga bo potrebno ponovno uvaljati, tako, da se ne bo raznašal po popločenih površinah.

S prenovljenimi objekti in programi v teh objektih, s samo ureditvijo zunanega prostora Eiprove ulice dobiva novo nastalo okolje večjo vrednost tako v mestni kot kulturni podobi. Zato pa toliko bolj moti, da tako urejeno ulico, kjer naj bi vendarle dominirali pešci, vsiljiva pločevina oziroma nekultura avtomobilistov spreminja ulico v slabo in neurejeno parkirišče.

IRENA ADAMLE

Barčica po cesti plava...

Letošnja zima že ni bila naklonjena okolju. Sneg ni in ni hotel pokriti parkov, drevoredov, cest... in hoče noče se različna nesnaga za glavnimi ulicami kaže žal kar celo leto. Se na dan volitev ni hotel pokriti zakulisja ulic in če si žele glasovati za »Zelen«, si se med potjo do volišča gotovo premislili.

Pa poglejmo konkretno: Na križišču Langusove na Bičevju že več kot dve leti stoji parkirana barčica, pod njo pa še kup nesnage. Čigava je? Kdo si dovoli odvzeti parkirni prostor prebivalcem ali komur je že namenjen?! Vsak, ki iz Langusove zavije na Bičevje, dobi občutek neurjenosti, nečistoče, čeprav je okolica blokov solidno pospravljena. Mislim, da mora nekdo poskrbeti za odstranitev te barčice, če drug ne, pa takojmenovane »zeleno baretke« in jo po Ljubljanskem barju usmeriti proti portoroški marini.

Se na en problem bi spomnila: odlagališče smeti, ki sega od gostilne Mirje skoraj do občinske stavbe. Mimoidočega kar v oči zbudijo. Parkirni prostor, oz. »vodni zbirnik«, se bi nekoč že lahko uredilo! Prah, ki se dviga od tal in smeti, ki ležijo vse povprek, res niso primerne za v center Ljubljane. Reklamni panoji, ki so obiti ob strani parkirišča, ne spadajo v takšno okolje. Firme (Tobačna tovarna, REVOZ, Delo, U. C. of Benetton, Henkel...), ki so dobile dovoljenje za tamkajšnje reklamo, bi lahko najprej uredile okolico. Zeleni naj bi najprej počistili dobesedno pred svojim pragom in se šele nato »obesili« na panje. Reklame z različnimi tujimi napisi (Test the West, Happy New Year, Homo sapiens) namreč res grdo izpadejo. Če že vstopamo v Evropo, naj nas nikar ne bo sram slovenskega jezika. Vsak narod ima pač svoj jezik in slovenščina je žal uradni jezik le v Sloveniji.

Prepričana sem, da bi se dobil dober najemnik, ki bi skrbel za red in čistočo tudi tamkajšnjega sadnega drevja in seveda v jeseni pobral za plačilo pridelek. Ne le nesnaga, tudi dragoceno sadje zgine med dvometrskimi koprivami. Če ni lastnika, ki bi moral nekaj ukreniti, pa naj se problem reši na predlagan način.

Pa lep pozdrav, Evropa!
MAJDA PRISTAVEC

Kdaj asfalt skozi Proscu?

Kljub večkratnim obljubam, cesta skozi Proscu še vedno ni dobila asfalta. Gre za eno najslabše vzdrževanih cest v KS Horjul in v KS Polhov Gradec, pa čeprav je cesta pomembna povezovalna žila, ki navsezadnje povezuje tudi Dolomite in Ljubljansko barje.

»Vidi se, da smo res odrinjeni nekam za vrh,« se čuti prizadetega kmet Stane Košir iz Zavrha, ki mora še vedno po luknjah do Horjula in do Polhovskega Gradca.

Mladi kmetovalec je, kot pravi, pripravljen tudi za teden dni iti prostovoljno z buldožerjem delati na cesti, če bi jo le asfaltirali. Hkrati pa opozarja, da če se tudi v tem letu (1993) ne bo nihče zganil, bodo cesto demonstrativno zaprli.

B. VRHOVEC

Udarniško do boljše ceste na Plešivici

Medtem ko ponekod čakajo zgolj na tujo pomoč, so se krajanje Plešivice kar sami lotili obnove njihove ceste, ki jih povezuje z dolino. Z odločno udarniško akcijo so opravili vsa zemeljska dela na celotni cestni trasi, zgradili propuste, spotoma restavrirali še 70 let star vodnjak ob cesti, dokončali pa mislijo tudi nekatero dele kanalizacijskega omrežja. Sámno brežino ob cesti pa bodo na nekaterih mestih obdali s kamnito škarpjo. Vse skupaj gre za kake 3 kilometre ceste, kolikor je od Pod kamna v dolini do vrha hriba, na katerem je smao vaško jedro Plešivice. S prostovoljnimi delom, materilaom, pa tudi denarjem so krajanje Plešivice pokrili vsaj polovico celotnih stroškov pri obnovi ceste, drugo polovico pa pričakujejo od širše družbene skupnosti, saj sami vsega le ne bodo mogli. Če bo vse prav, bodo asfalt dobili ob koncu letošnje košnje.

BRANKO VRHOVEC

ALI STE VEDELI?

Draga poleg barja

Draga je ena izmed dolin, ki se globoko zajedajo v krmsko pogorje, res da najmanjša, gotovo pa najlepša, pravi biser narave. Na začetku doline so bile včasih opekarne, zdaj pa domujejo tamkaj mladostniki, željni znanja in ustvarjalne spodbude. Naselje izgleda kot kak tabor skavtov ali gozdnikov, le še jambor z zastavo manjka in skupinski pozdrav boginji jutranje zarje.

E. Z.

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ:

GORIČICA

Vas v dveh delih

Zadnja med vsemi, ki ždijo na zahodnem obrobju krajevnne skupnosti Podpeč-Preserje je vas Goričica. Pravzaprav gre kar za dve naselji (Na griču in Gorenje), ki ju deli na pol cesta Podpeč-Borovnica, le nekoliko proč pa še železniška proga, ki se prav tako vije tja nekam proti Borovnici in naprej proti Logatcu.

Nič takšnega pravzaprav, ko ne bi bil podvoz pod progo, pod katero pelje cesta, ki povezuje oba dela vasi tako nizek, da že nekoliko višji tovornjaki ne morejo skozenj.

»To je za zdaj v tem kraju morda še največji problem,« opozarja na neprijetno prometno nevarnost predsednik sveta KS Podpeč-Preserje Janez Repar. »Še posebno

je narodno, ker ceste pod podvozom ni moč več znižati, saj bi se potem pojavila talna voda, ki ne bi imela kam odteči. Včasih je proga peljala višje po hribu, zdaj pa je tam že nekaj časa cesta.«

Ceste, kolikor jih sploh je, so z izjemo nekaj krajših odsekov asfaltirane, nimajo pa, tako kot tudi po drugih vaseh v KS Podpeč-Preserje, javne razsvetljave. Denarja ni namreč niti za bolj pomembne stvari.

Podobno je tudi z načrtovano kanalizacijo. Vasi v KS so zelo raztresene in ležijo na različnih višinah, tako da bi bila gradnja kanalizacijskega omrežja tehnično več kot zahtevna. Kot nam je povedal Janez Repar, je KS sicer dal kanalizacijo v srednjeročni plan KS kot prioriteto, vendar plana na pristojnem mestu niso dali naprej.

Pitno vodo krajanje Goričice dobivajo iz istega črpališča (Virje) kot ostale vasi v krajevni skupnosti. Zaenkrat vode ne manjka, težave nastopijo le ob večjih deževjih, ko voda postane kalna. KS ima občinski odlok o zaščiti vodnih virov, ki zahteva zaščito vodnih virov tudi na širšem območju.

Nove telefonske številke.

Potem ko so v KS Podpeč-Preserje zaključili akcijo za razširitev telefonskega omrežja, imajo zdaj tudi v Goričici boljše telefonsko povezavo s svetom. Z izgradnjo nove

Pestra turistična predavanja

Kot smo zapisali že v prejšnji številki Naše komune, potekajo na območju naše občine predavanja za občane, s področja pospeševanja kmetijstva in razvoja turizma, ki jih organizirata in izvajata občinski sekretariat za gospodarstvo in Zavod za tehnično izobraževanje Ljubljana. Tako so bila na Brezovici štiri predavanja (čebelarstvo, naš vrt in sadjarstvo), na Lavrici in Škofljici prav tako, v Velikih Laščah in na Barju so se odločili za turizem na kmetiji in ureditev kraja, v Iški vasi za predavanje na temo vzgoja in oskrba okenskega in balkonskega cvetja ter poskrbimo za zdravje naših otrok, na Golem, Šentjoštu in na Dobrovi so se odločili za tečaje kuhanja slovenskih narodnih jedi, na Črnem vrhu so se odločili za sadjarstvo in čebelarjenje, v Polhovem

Gradcu pa za vzdrževanje kmetijske mehanizacije. Ta predavanja so bila v januarju in potekajo še v februarju, nekaj predavanj na Golem in v Podpeči pa je bilo že v decembru. Še to. V februarju bo tudi predavanje za vodstva turističnih društev v občini na temo Turizem na kmetiji in ureditev kraja.

Planinski dom na Krimu obiskuje vse več izletnikov

Z vse toplejšimi, često že prav spomladansko toplimi dnevi, se večja tudi število planincev, ki se podajajo na Krim.

Planinsko društvo Podpeč-Preserje, ki je prevzelo v upravljanje Dom na Krimu je moralo po odhodu jugovojvske kar pošteno zavihati rokave, da zgradba spet lahko služi svojem pravemu namenu.

»Dom je bil popolnoma neopremljen, razen nekaj opreme v kuhinji,« pravi Ivan Prebil iz Podpeči, ki je postal njegov gospodar. »Društvo je uspelo s prostovoljnimi delom, s pomočjo sponzorjev, pa tudi s sredstvi, ki so se natekla od tekočega prometa opremiti kuhinjo in jedilnico, tako da lahko ta zdaj sprejme kakih 60 gostov. Obnovili smo tudi električno inštalacijo in uredili črpališče vode, s tem, da smo v vodovodne cevi namestili posebne sonde za avtomatsko ogrevanje vode, da ta ne zmrzne. Tudi vodovodno napeljavo v domu je bilo treba obnoviti. Skupna ležišča pa za zdaj še niso do kraja opremljena. Računamo, da jih bomo uredili tja do maja. Dom je odprt ob vikendih in ob praznikih, od maja do konca septembra, ko bo glavna planinska sezona, pa bo vsak dan. Zdaj med tednom dom odpiramo le na želje šol ali ob kakih drugih skupinskih obiskih. Krim je izredno privlačna izletniška točka, zato imamo kar nekaj stalnih obiskovalcev. Prihajajo predvsem ljudje iz vasi pod Krimom, iz Preserja, Iga, Strahomerja in drugih, vse več pa je tudi ljubljancem. Ob vikendih pa prihajajo celo turisti, ki se sicer zadržujejo na Rakitni. Veliko planincev se pripelje z rednimi avtobusi ali z vlakom do Preserja, nato pa krenejo peš po planinski poti prek Planince na Krim.«

PD Podpeč-Preserje je po vseh vaseh namestilo makete kraja in planinskih poti, izdelane pa ima tudi lastne zemljevide, na

katerih so vrisane vse planinske poti, ki vodijo na Krim.

»Trenutno označujemo vse pristope do okoliških hribov, ki so dostopni vsakomur, tudi starejšim. Izredni razgledi na Ljubljano se namreč ponujajo tudi s sv. Ane, sv. Jožefa in z Žalostne gore. Vse označbe bodo potekale od železniške postaje Preserje in avtobusnih postaj do posameznih izletniških točk. Seveda pa bo poudarek še naprej na Krimu,« pravi Ivan Prebil.

Strežnemu osebju v Domu na Krimu se bo v kratkem pridružil še poklicna kuharica. PD Podpeč-Preserje prek svojega tajnika s Krimom vzdržuje tudi stalno radijsko zvezo, ki bo zlasti v glavni sezoni še kako prav prišla. Potekajo pa že tudi priprave na prvomajsko kresovanje, ki naj bi se ga udeležilo več tisoč ljudi.

B. VRHOVEC

Se pri obnovi ceste na Rakitno le premika?

Če je verjeti načelniku oddelka za obnovo pri republiški upravi za ceste, naj bi cesta Preserje-Rakitna letos le dobila kake tri kilometre asfalta (od Rakitne navzdol). Toliko denarja (66 milijonov tolarjev) je namreč zagotovljenega na republiškem proračunu. Potem bi ostalo za ureditev le še kaka dva in pol kilometra ceste, kolikor je do Preserja.

»Cesta je zdaj v obupnem stanju. Najslabši del je od Preserja do Gornje Brezovice, kjer je cesta najbolj strma, zato jo je tu tudi vzdrževati najtežje. In ker je denarja za vzdrževanje malo, je ta odsek vedno v slabem stanju. Po regionalni se vozijo otroci v šolo, starejši pa na delo, in Integral nas je že nekajkrat opozoril, da bo ukinil to avtobusno progo, če cesta ne bo asfaltirana. Ob cesti se je razrastlo grmovje in drevje, vse sili nanjo, avtobusi pa so visoki in jih vse to ovira pri vožnji. Tudi kmetje iz Dolnje in Gornje Brezovice

imajo težave pri dostopu po tej slabi cesti na svoja zemljišča. Zato je ureditev te ceste več kot nujna,« opozarja predsednik sveta KS Podpeč-Preserje **Janez Repar**.

Obnovljena cesta naj bi bila znatno širša od zdajšnje (merila naj bi 5,5 metra), njeno asfaltiranje pa naj bi trajalo dva do tri mesece. V KS Podpeč-Preserje vsekakor upajo, da jih republiška uprava za ceste to pot ne bo pustila na cedilu in da bo še letos izdelan tudi projekt za manjkajoči del ceste do Preserja.

B. VRHOVEC

Aktivnosti KO RK Brdo

Kot vsako leto smo tudi v mesecu decembru 1992 obiskali in obdarili na domu in v Domu na Bokalah naše krajanke, stare nad 75 let. Med nami jih je 57, bolnih za vzdrževanje malo, je ta odsek vedno v slabem stanju. Po regionalni se vozijo otroci v šolo, starejši pa na delo, in Integral nas je že nekajkrat opozoril, da bo ukinil to avtobusno progo, če cesta ne bo asfaltirana. Ob cesti se je razrastlo grmovje in drevje, vse sili nanjo, avtobusi pa so visoki in jih vse to ovira pri vožnji. Tudi kmetje iz Dolnje in Gornje Brezovice

Z obiski smo jih razveselili, saj nas niso pričakovali. Naši paketi so bili tokrat bogatejši, za kar se moramo zahvaliti: OO RK Vič-Rudnik, trgovina LIPA in MERCATOR BRDO, BALNARSKEMU KLUBU BRDO, DO KEMOFARMACIJA in g. Bernardi ZORE.

Vsem za vso pomoč v imenu krajanov najlepša hvala.

Socialno zdravstvena komisija pri svetu KS Brdo je skupaj s centrom za socialno delo Vič-Rudnik rešila nekaj problemov.

Krajanke BRDA obveščamo, da bo tudi v letu 1993 merjenje krvnega pritiska, vsako drugo in četrto sredo v mesecu, v času med 16. in 17. uro v prostorih Krajevne skupnosti BRDO, Brdnikova ulica 14.

KO RK BRDO

V Horjulu ustanovili planinsko društvo

Številni ljubitelji planin v Horjulu bodo poslednji združeni v enotnem krajevnem planinskem društvu. Le-tega so ustanovili prve dni letošnjega februarja. Mlado planinsko društvo si je med svojimi prvimi cilji zadalo označitev planinskih poti na Koreno, izlete v naravo pa bodo zastavili z obiski okoliških krajev. Kot vsako planinsko društvo, pa bodo seveda tudi oni pripravljali organizirane izlete v planine.

Med načrti PD Horjul je tudi izobraževanje članov z raznimi predavanji, prirejali pa bodo tudi predavanja z diapozitivi priznanih slovenskih planincev in alpinistov.

B. V.

digitalne telefonske centrale, se je prav vsaki hiši ponudila možnost, da dobi telefon. Težava je le, ker je PTT nekaj naročnikov priključila na dvojčke, pa čeprav so naročili samostojne telefonske priključke. Nekateri so se na to pritožili.

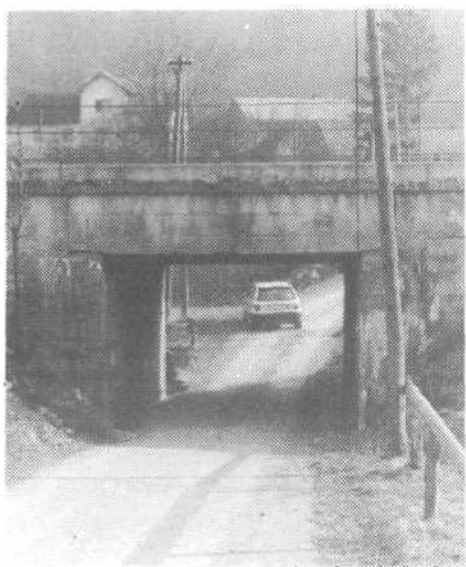
Sicer pa krajani Goričice hodijo po vsak-

Novi gasilni dom v Goričici

danje potrebščine v najbližji trgovino v Prevalje ali pa v Podpeč. Naj povemo še, da ima ta mejna vasica kakih 30 hiš, 5 pravih kmetov in nekaj obrtnikov, svoje ime pa je bržčas dobila po 317 metrov visokem griču Goričici.

BRANKO VRHOVEC

Podvoz pod železniško progo je tako nizek, da že malo višji tovornjak ne more skozenj

Ekološka akcija

Namesto smetišča igrišče

Predstavljajte si jamo za vasjo ob robu gozda, ki jo izkoplje nekoč granata, pozneja pa obraste še trnje. Domačini ta skriti kotič izkoristijo za priradno vaško smetišče, kot je to prepogosto, lahko bi rekli kar običaj, saj smeti preko leta prekrije listje, pozimi pa sneg.

Drugače smo razmišljali Brški, takrat še šolarji in pred več kot petnajst leti odpad z jamo vred spremenili v svoje večnamensko igrišče (tenis, nogomet, odbojka...). Skratka, lastni generaciji smo s tem preskrbeli tisto, kar ni uspelo niti KS niti kateri drugi instituciji.

Leta so tekla in živčav v Predalah se je polegel. Ostala pa je prijetna jasa in spomini na kroše, turnirje in druge prireditve - srečanja, ki so nam bogatila mladost. Z novimi časi pa se jasa spet prebuja skupaj z generacijo naših otrok, ki čutijo z nami, sožitje z naravo, ki nam vrača užitek in še posebej varstvo in varnost za vse, ki so sposobni najti tudi kak trenutek zase in za skupnost.

DRAGO STANOVNIK

Podpora

Podpiramo zamisli o ustanovitvi TURISTIČNEGA DRUŠTVA na področju KS Brezovice, Vnanjih in Notranjih Goric. O tem smo se pogovarjali predstavniki vseh skupnosti z omenjenega področja že preteklo leto, razvoj dogodkov pa naše takratne ugotovitve le še potrjuje.

Zahvala

V imenu veroukarjev in katechetov, se zahvaljujem vsem kurjačem, še posebej pa Mariji in Milanu Sojer ter Veljku Žviplju za prizadevno kurjenje peči v (Ašičevi) učilnici na Griču.

DRAGO STANOVNIK

d. o. o. z dobrim imenom
Tržaška 2, telefon 154-204

Uradne ure
vsak dan od 10. do 16. ure
ponedeljek in sreda od 10.-18. ure
sobota od 9. do 12. ure

— tečaj CPP organiziramo 22. februarja in 8. marca ob 16.30 na Tržaški 2

— tečaj prve pomoči z izpitom organiziramo 17. marca

— nudimo izposojeno literaturo
— učimo na vozilih R5
— konkurenčne cene